

О. Д. Дон,
старший викладач кафедри економіки та управління національним господарством,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, м. Дніпро
ORCID ID: 0000-0003-1062-1671ф

DOI: 10.32702/2306-6806.2020.11.106

ВПЛИВ МІЖНАРОДНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ НА СВІТОВИЙ РИНОК ПРАЦІ

О. Дон,
Senior lecturer of the Department of Economics and Management
of National Economy Oles Honchar Dnipro National University, Dnipro

THE INFLUENCE OF INTERNATIONAL LABOR MIGRATION ON THE WORLD LABOR MARKET

У статті відображено, що міжнародна трудова міграція є дедалі складнішим та динамічнішим явищем, що відбувається в усіх регіонах світу та поміж ними. Доведено, що ринки праці в країнах з високим рівнем доходів розвиваються завдяки постійному припливу міжнародних трудових мігрантів з інших країн. Ринки праці цих країн є набагато привабливішими, ніж у країнах з середнім та низьким рівнем доходів, що підтверджує теорію про економічну природу трудової міграції. Уряди країн з високим рівнем життя створюють певні умови для припливу трудових мігрантів та визнають важливість міжнародної трудової міграції для розвитку ринку праці. У ХХІ ст. однією з яскраво виражених закономірностей розвитку світового господарства є зростання впливу регіональних ринків праці. Постійний приплив трудових мігрантів потенційно збільшує обсяг світового ринку праці й омолоджує його віковий склад. Проте слід виділяти трудову міграцію із загального міграційного потоку, оскільки деякі категорії, як-от: біженці і некваліфікована робоча сила, не можуть успішно працевлаштуватися. Встановлено, що економічний внесок у вигляді міжнародних грошових переказів, які трудові мігранти відправляють до країни, постійно зростає. Такі країни, як Індія та Китай отримують понад 20 % загального обсягу міжнародних переказів.

Labor migration is an increasingly complex and dynamic phenomenon taking place within and between all regions of the world.

It is proved that labor markets in high-income countries are developing due to the constant influx of international labor migrants from other countries. The labor markets of these countries are much more attractive than in middle— and low-income countries, which confirms the theory of the economic nature of labor migration. Governments in countries with a high standard of living create certain conditions for the influx of migrant workers and recognize the importance of international labor migration for the development of the labor market. In the XXI century, one of the most pronounced patterns of development of the world economy is the growing influence of regional labor markets. The constant influx of migrant workers potentially increases the size of the international labor market and rejuvenates its age structure. However, labor migration should be separated from the overall migration flow, as some categories, such as refugees and unskilled labor force, cannot be successfully employed. It has been established that the economic contribution in the form of international remittances sent by migrant workers to the country is constantly growing. Such countries as India and China receive more than 20% of total international transfers. An aging population and a shrinking national workforce in most advanced economies and some large emerging economies the market suggest that migrant workers will play an important role in providing labor to labor markets and in filling labor shortages, and in replenishing social protection funds in these countries. Really, this is already happening, as in recent years migrants accounted for 47% of the inflow workforce in the US and 70% in Europe. Under the influence of international labor migration there are positive

changes in the world labor market: labor migrants fill important niches in both fast-growing and declining sectors of the economy; young migrant workers have a better education than those approaching retirement; international labor migrants significantly contribute to the flexibility of the labor market, especially in European countries.

Ключові слова: світовий ринок праці, рівень зайнятості, рівень безробіття, міжнародні трудові мігранти, міжнародні грошові перекази, вплив на ринок праці.

Key words: world labor market, employment rate, unemployment rate, international labor migrants, international remittances, impact on the labor market.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Протягом останніх років проблема міжнародної трудової міграції між країнами світу, як важлива закономірність руху робочої сили, залишається в центрі уваги науковців. Очевидно, що необхідність вивчення ролі міжнародної трудової міграції у розвитку світового, національних і регіональних ринків праці обумовлена декількома обставинами. Не маючи на меті проаналізувати всі ці обставини, перш за все, звернемо на те, що з початку XXI ст. під впливом політико-економічних і демографічних чинників в країнах з високим рівнем доходів неухильно збільшується відсоток міжнародних мігрантів в загальній чисельності населення. Так, згідно з даними ООН у 2000 р. у країнах з високим рівнем доходу, які відчувають значні демографічні проблеми через низьку народжуваність, в загальній чисельності населення 9,6% населення були міжнародними трудовими мігрантами, а в 2017 р. цей показник збільшився на 4,5% і склав 14,1%. Водночас у країнах із середнім рівнем доходів цей показник у зазначений період залишився незмінним — 1,4% [4]. Це свідчить про те, що, по-перше, ринки праці в країнах з високим рівнем життя розвиваються досить швидкими темпами і "вбирають" значну кількість інтернаціональної робочої сили; по-друге, ринки праці цих країн є набагато привабливішими, ніж ринки праці в країнах із середнім і тим паче низьким рівнем доходів; по-третє, уряди країн з високим рівнем життя створюють певні умови для припливу трудових мігрантів, але не поспішають їх інтегрувати у суспільство, підтримуючи статус мігранта протягом тривалого періоду. Під час інтеграції трудових мігрантів на ринок праці виникають труднощі, які мають позитивні та негативні соціально-економічні наслідки для країн світової спільноти.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Наприкінці XX — початку XXI ст. глобалізація світогосподарських зв'язків призвела до прискореного розвитку міжнародної мобільності робочої сили у багатьох галузях, таких як охорона здоров'я, освіта, наука та техніка. Крім того, глобалізований бізнес створив потребу в глобальних талантах, а уряди країн сприяють пересуванню міжнародних мігрантів та припливу кваліфікованої робочої сили [5]. Оскільки міжнародний потік мігрантів вплинув на багато професій та галузей, вчені розглядають цю тему з різних точок зору, наприклад, економісти досліджують участь мігрантів на ринку праці та результатах зайнятості [6], демографи обстежували демографічні характеристики міжнародних мігрантів [7], а науковці з управління людськими ресурсами займаються питаннями розвитку кар'єри кваліфікованих мігрантів, а також проблемами, пов'язаними з управлінням працівниками-мігрантами [8].

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є виявлення економічних та соціальних наслідків інтеграції міжнародних трудових мігрантів на світовому ринку праці.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Поряд з міжнародним ринком капіталів, з ринком товарів і послуг, все більшу силу набирає й міжнарод-

ний ринок робочої сили, який є не просто сумою національних ринків, а представляє собою якісно новий розвиток ринку людських ресурсів в умовах посилення глобалізаційних процесів, інтернаціоналізації виробництва та зростання комунікацій. Національні ринки праці поступово втрачають свою закритість та відокремленість. Між ними виникають глобальний рух людських ресурсів, які набувають постійного і систематичного характеру. Такі транскордонні переміщення поряд з рухом капіталу між країнами утворюють міжнародний рівень ринку робочої сили. У цьому випадку мова йде не про епізодичні переміщення робочої сили з однієї країни в іншу, що траплялося й раніше. З'являються покупці і продавці робочої сили, які на постійній основі зайняті пошуками та продажами робочої сили за кордоном. Таким чином, світовий ринок праці можна визначити як наднаціональне утворення, де на постійній основі виступають покупці і продавці інтернаціональної робочої сили, що беруть участь у процесі відбору в рамках міждержавного регулювання попиту-пропозиції робочої сили.

Процеси розвитку світового ринку праці є свідченням того, що трудова міграція вийшла на глобальний рівень і починає торкатися складних сфер соціально-трудова відносин. Переміщення людських ресурсів на світовому ринку праці здійснюється у формі зовнішньої трудової міграції. Міжнародна трудова міграція сьогодні прямо або опосередковано пов'язана з пошуком можливостей гідного працевлаштування. Хоча зайнятість не завжди є головним спонукальним чинником первісного пересування робочої сили, зазвичай, вона надалі залишається основним стимулом у процесі міграції. Члени сім'ї, що переміщуються разом з працівниками-мігрантами за кордон, можуть також почати працювати або як наймані працівники, або як самозайняті особи. Глобальні наслідки трудової міграції можуть бути різними як для розвитку світового ринку праці, суспільства, так і для міжнародної економіки загалом. Розширення можливостей реалізації людського потенціалу, збагачення суспільного життя, збільшення обсягів наукових досягнень та покращення спілкування виступають позитивними моментами [2].

За глобальними розрахунковими даними Міжнародної організації праці, трудові мігранти становлять 4,4% всієї робочої сили світу, що на 0,9% перевищує частку міжнародних мігрантів в загальній чисельності населення світу. У складі робочої сили налічується більше мігрантів-жінок, ніж жінок, які не є мігрантами, (67% в порівнянні з 50,8%); рівень участі в складі робочої сили мігрантів-чоловіків і чоловіків, які не є мігрантами, майже той самий — 78% у порівнянні з 77,2% [12].

Дослідженнями встановлено економічний внесок, який кваліфіковані мігранти надають своїй країні перебування. Кваліфіковані мігранти з вищим рівнем освіти та досвідом роботи можуть задовольнити вимоги галузі до кваліфікованої робочої сили, стимулювати економічне зростання та покращувати заробіток корінного населення [10]. Високкокваліфіковані мігранти створюють бізнес в основному напрямку економіки своєї нової країни, який дорівнює або перевищує економічні показники своїх рідних аналогів, тоді як низькокваліфіковані мігранти створюють малий, часто нестабільний і менш прибутковий бізнес [11]. Приймаючі країни мо-

жуть отримати економічні переваги, якщо кваліфіковані мігранти заповнять робочі місця, що відповідають їх рівням кваліфікації.

Зайнятість була визнана як "найбільший визначальний фактор чистого фінансового внеску мігрантів" [13]. Загальний рівень зайнятості міжнародних мігрантів та не мігрантів, за статтю та рівнем доходу країн відображено у таблиці 1.

Як свідчать дані, що наведені у таблиці 1, загальний рівень зайнятості трудових мігрантів на 8,8% вище ніж не мігрантів і складає 72,7%. Така різниця пояснюється тим, що серед трудових мігрантів — жінок рівень зайнятості на 17,8% вищий, ніж у місцевих. У країнах з середнім та високим рівнем доходів спостерігається більше значення зайнятості трудових мігрантів, ніж у не мігрантів на 2,1% та 15,% відповідно. Ймовірно, частина місцевого населення економічно розвинених країн реалізувало свої потреби, задоволене своїм добробутом, має якість та надійну систему безпеки життя, паралельно із досягнутими високими стандартами життя суспільства не прагне його підвищувати завдяки зайнятості.

Як частка всіх робітників, робітники-мігранти становлять 18,5% робочої сили в країнах з високим рівнем доходу і 2,2% робочої сили в країнах з низьким рівнем доходу. Відносно велика частка мігрантів у робочих силах країн з високим рівнем доходу є наслідком більшої концентрації мігрантів у цих країнах та суттєво вищого рівня зайнятості мігрантів. Загалом у 9 з 11 регіонів світу рівень зайнятості трудових мігрантів вищий, ніж у не мігрантів. Найбільша різниця встановлена в арабських державах, де зайнятість серед мігрантів складає 75,4%, що суттєво вище, ніж у не мігрантів — 42,2%. Далі йдуть Північна, Південна та Західна Європа, де зафіксована різниця у 17% [4].

Важливим показником, що характеризує стан ринку праці є рівень безробіття. В таблиці 2 приведені значення рівня загального безробіття, серед чоловіків та жінок трудових мігрантів та не мігрантів.

Як свідчать дані, що відображені у таблиці 2, загальний рівень безробіття трудових мігрантів у більшості країн є вищий, ніж не мігрантів стосовно обох статей. Виключення складають США, де безробіття трудових мігрантів дорівнювало 3,1%, не мігрантів -3,9% та Угорщина 2,7% і 3,5% відповідно. Це пов'язано з наявністю труднощів в пошуку роботи та працевлаштуванні міжнародних мігрантів. Дійсно, мігранти частіше залишаються безробітними в більшості країн, а розриви особливо великі в Греції, Іспанії та Швеції, де рівень безробіття мігрантів перевищує рівень безробіття не мігрантів на понад 10%.

Трудові мігранти досить часто отримують роботу через членів сімей або друзів. Серед мігрантів популярними є неформальні джерела пошуку роботи, наприклад, соціальні мережі. Особи, які мігрують в країни з великою спільнотою людей, що походять з тієї самої країни вірогідно, буде простіше знайти роботу. Так, за інших рівних умов алжирські трудові мігранти можуть скоріше знайти роботу у Франції, де є велика алжирська громада, ніж у Норвегії.

Окрім доступу до зайнятості, працівники-мігранти стискаються з труднощами у якості роботи, яку вони отримують. У 86 країнах світу 17% мігрантів займаються елементарною працею у порівнянні з 12% не мігрантами. Найбільша різниця спостерігається в Італії, де 1/3 трудових мігрантів зайняті простою працею у порівнянні з кожним десятим не мігрантом, попри однаковий рівень освіти. Це свідчить про невідповідність кваліфікації багатьох мігрантів, їх навичок та освіти, необхідних для професій. У більшості країн ці працівники часто не мають офіційної роботи і рідше мають гідні умови праці, ніж місцеві працівники.

За даними показників у таблиці 3, мігранти працездатного віку мають нижчий показник зайнятості у по-

Таблиця 1. Рівень зайнятості трудових мігрантів та не мігрантів у групах країн світового господарства у 2017 р., %

Групи країн	Рівень зайнятості серед міжнародних мігрантів та не мігрантів, %					
	Трудові мігранти			Не мігранти		
	Разом	Чоловіки	Жінки	Разом	Чоловіки	Жінки
Низький рівень доходу	59.4	61.2	57.7	77.8	83.7	72.1
Нижче середнього	69.7	73.5	65.3	59.6	79.6	39.3
Вище середнього	70.7	78.1	62.2	68.6	78.4	58.8
Високий рівень доходу	74.1	79.4	68.4	58.8	67.8	50.3
У середньому	72.7	78.0	67.0	63.9	77.2	50.8

Джерело: [4].

Таблиця 2. Рівень безробіття серед міжнародних трудових мігрантів та не мігрантів у 2019 р., %

Країни	Рівень безробіття трудових мігрантів			Рівень безробіття не мігрантів		
	Разом	Чоловіки	Жінки	Разом	Чоловіки	Жінки
Австрія	8,3	8,2	8,4	3,5	3,7	3,3
Бельгія	10,4	10,3	10,4	4,3	4,7	3,8
Греція	28,6	23,5	34,6	16,3	13,1	20,3
Данія	8,4	7,9	9,0	4,7	4,6	4,9
Іспанія	18,9	16,7	21,1	13,1	11,6	14,8
Італія	13,1	11,0	15,6	9,6	9,0	10,5
Канада	6,3	5,9	6,7	5,5	6,2	4,8
Німеччина	5,6	6,1	4,9	2,6	2,9	2,3
Польща	5,7	5,0	6,6	3,3	3,1	3,6
США	3,1	2,7	3,7	3,9	4,1	3,7
Угорщина	2,7	2,6	2,9	3,5	3,4	3,6
Фінляндія	11,9	10,8	13,2	6,5	7,1	5,8
Франція	13,1	12,4	13,9	7,8	8,0	7,7
Чехія	2,9	1,3	4,9	2,0	1,8	2,3
Швеція	15,5	14,6	16,6	4,5	4,5	4,5

Джерело: [13].

рівнянні зі своїми не мігрантськими колегами. Особливо це характерно для країн: Данія, Франція, Нідерланди, Швеція, де різниця складає 14—15%.

Несподіваним явищем є те, що заробіток мігрантів не обов'язково нижчий, ніж заробіток не мігрантів. Дійсно, мігранти заробляють менше, ніж не мігранти, в країнах з високим рівнем доходу, як-от: Саудівська Ара-

Таблиця 3. Показники зайнятості та безробіття серед не мігрантів та міжнародних трудових мігрантів в країнах Європи

Країни Європи	Рівень зайнятості та безробіття мігрантів та не мігрантів, %					
	Не мігранти			Міжнародні трудові мігранти		
	Зайнятість	Безробіття	Економічно неактивне населення	Зайнятість	Безробіття	Економічно неактивне населення
Австрія	78	3	19	70	6	23
Бельгія	71	5	25	54	11	35
Данія	84	3	13	69	7	23
Іспанія	65	13	22	62	21	18
Фінляндія	79	4	17	68	10	22
Франція	72	7	21	56	12	32
Ірландія	72	5	23	71	7	22
Італія	61	8	32	60	12	28
Нідерланди	81	4	15	66	8	26
Норвегія	84	2	14	79	5	16
Португалія	70	8	22	74	11	15
Швеція	86	4	10	71	12	18
Велика Британія	78	3	19	75	3	22
У середньому	75	5	19	67	10	23

Джерело: [14].

Рис. 1. Позитивний вплив міжнародних грошових переказів на розвиток країн світу

вія, Фінляндія та Люксембург, але в інших випадках це не так. У 17 із 28 країн із низьким та середнім рівнем доходу, мігранти в середньому заробляють більше, ніж не мігранти [12].

Міжнародні грошові перекази — це грошові перекази або перекази в натуральній формі, що здійснюються мігрантами безпосередньо сім'ям або громадам, що перебувають у країні їхнього походження.

Величина глобальних грошових переказів, дуже ймовірно, є більшою, ніж наявні оцінки. Попри це обмеження, наявні дані таблиці 4 відображають загальний приріст грошових переказів за останні 2 десятиліття із 126 млрд дол. у 2000 р. до 689 млрд дол. у 2018 р.

За прогнозами спеціалістів Світового банку, під впливом глобальної пандемії COVID-19 грошові перекази трудових мігрантів до 2021 р. зменшаться на 14% у порівнянні з минулим роком [15].

Як свідчить динаміка міжнародних грошових переказів, що наведена в таблиці 4, до топ-3 країн, що отримують ці перекази, входять Індія, Китай, Мексика. Так, за понад 10 років, обсяг міжнародних грошових переказів до Індії збільшився у 3 рази, або на 56,48 млрд дол. США (з 22,13 до 78,61 млрд дол.), до Китаю на 43,78 млрд дол. США (з 23,63 до 67,41 млрд дол. США), а до Мексики майже на 13 млрд дол. США (з 22,74 до 35,66 млрд дол. США). Серед країн, що відправляють міжнародні грошові перекази традиційними лідерами залишаються США, Об'єднані Арабські Емірати, Саудівська

Аравія. Так, беззаперечним лідером є США з обсягом майже 68 млрд дол. США у 2018 р. (10 % світового обсягу грошових переказів), Об'єднані Арабські Емірати 44,37 млрд дол. США та Саудівська Аравія 36,12 млрд дол. США. Серед європейських країн найбільші обсяги міжнародних грошових переказів зафіксовані зі Швейцарії — 26,6 млрд дол. США, Німеччини — 22,09 млрд дол. США, Російської Федерації — 20,61 млрд дол. США.

У 2018 р. у світі налічувалось 29 країн, у тому числі й Україна, в яких міжнародні грошові перекази від трудових мігрантів перевищили 10 % ВВП (див. табл. 5). Лише п'ять країн із цієї групи розташовані в Європі — Україна, Молдова, Боснія і Герцеговина, Косово, Чорногорія.

Безумовно, позитивними наслідками від глобальних грошових переказів трудових мігрантів є такі: зростання національного доходу, якщо грошові перекази передаються офіційно; збільшення рівня споживання та створення нових робочих місць; набуття можливостей стабілізації балансу рахунків національного платіжного балансу для країн, що отримують перекази.

На рисунку 2 відображено вплив міжнародної трудової міграції на світовий ринок праці з економічної та соціальної точок зору.

Як бачимо з рисунку 2, вплив трудової міграції на світовий ринок праці проявляється з двох боків:

Таблиця 4. Топ-10 країн, що отримують та відправляють грошові перекази міжнародних трудових мігрантів, млрд дол. США

Країни, що отримують міжнародні грошові перекази							
2005 р.		2010 р.		2015 р.		2018 р.	
Китай	23,63	Індія	53,48	Індія	68,91	Індія	78,61
Мексика	22,74	Китай	52,46	Китай	63,94	Китай	67,41
Індія	22,13	Мексика	22,08	Філіппіни	29,8	Мексика	35,66
Нігерія	14,64	Філіппіни	21,56	Мексика	26,23	Філіппіни	33,83
Франція	14,21	Франція	19,9	Франція	24,06	Єгипет	28,92
Філіппіни	13,73	Нігерія	19,75	Нігерія	21,17	Франція	26,43
Бельгія	6,89	Німеччина	12,79	Пакистан	19,31	Нігерія	24,31
Німеччина	6,87	Єгипет	12,45	Єгипет	18,33	Пакистан	21,01
Іспанія	6,66	Бангладеш	10,85	Німеччина	15,81	Німеччина	17,36
Польща	6,47	Бельгія	10,35	Бангладеш	15,3	В'єтнам	15,93
Країни, що відправляють міжнародні грошові перекази							
США		США		США		США	
Саудівська Аравія	14,3	Саудівська Аравія	27,07	Об'єднані Арабські Емірати	40,33	Об'єднані Арабські Емірати	44,37
Німеччина	12,71	Російська Федерація	21,45	Саудівська Аравія	38,79	Саудівська Аравія	36,12
Швейцарія	10,52	Швейцарія	17,76	Швейцарія	25,4	Швейцарія	26,6
Велика Британія	9,64	Німеччина	14,68	Китай	20,42	Німеччина	22,09
Франція	9,48	Італія	12,89	Російська Федерація	19,69	Російська Федерація	20,61
Південна Корея	6,9	Франція	12,03	Німеччина	18,03	Китай	16,18
Російська Федерація	6,83	Кувейт	11,86	Кувейт	15,2	Кувейт	13,76
Люксембург	6,7	Люксембург	10,65	Франція	12,79	Франція	13,5
Малайзія	5,68	Об'єднані Арабські Емірати	10,57	Катар	12,19	Південна Корея	12,89

Джерело: [12].

1. Економічні аспекти впливу:

Успішна інтеграція трудових мігрантів на ринку праці призводить до збільшення загальної чисельності робочої сили та має позитивний вплив на рост доходів населення та державного бюджету в країнах-отримувачах протягом довготривалого періоду. Трудова міграція збільшує доходи на душу населення в країнах-реципієнтах за рахунок зростання загального рівня зайнятості населення та продуктивності праці. Продуктивність праці можна підвищити за рахунок збільшення різноманітності навичок — взаємодоповнень, спеціалізації та сприяння підвищенню кваліфікації трудових мігрантів шляхом надання нових можливостей. Хоча міграція не може повністю вирішити проблеми зі старінням населенням, але, якщо мігранти повністю інтегровані на ринок праці, вони можуть сприяти зменшенню фіскального тиску на державний бюджет. Це відбувається за рахунок зменшення витрат на охорону здоров'я та виплату пенсій.

У багатьох країнах трудові мігранти частіше, ніж місцеві громадяни стають підприємцями та займаються самозайнятістю. Це надає багато переваг для ринку праці. Кілька факторів лежать в основі виникнення підприємницьких ініціатив серед трудових мігрантів: відсутність успіху в пошуках роботи на офіційних ринках праці; підтримка з боку сімейного кола, включаючи наявність сімейної праці; доступ до кредиту та ресурсів в межах спільноти та в соціальних мережах. Німеччина є гарним прикладом країни, де є бізнес-мігранти розширюють свою діяльність, незважаючи на різні адміністративні та регуляторні бар'єри.

2. Соціальні аспекти впливу:

Успішна і повна інтеграція мігрантів на ринок праці — це довготривалий процес та ключова передумова для більш широкої соціальної інтеграції. Якщо мігранти знаходять роботу, вони мають контакти з колегами, що значно полегшує їх соціальну інтеграцію в країні перебування, розвиває контакти, взаємодопомогу та прискорює вивчення мови. Така взаємодія на робочому місці ще сприяє взаєморозумінню.

Інтеграція на ринку праці позитивно впливає на адаптацію і в інших сферах життєдіяльності. Так, опитування серед мігрантів виявили, що інтеграція ринку праці сприймається самими мігрантами як найважливіший елемент почуття частини суспільства в країні перебування. Якщо мігранти мають гідну роботу, вони стають економічно незалежними, що дозволяє їм покращити свої побутові умови, зокрема забезпечити собі кращий житло та ін.

Зростає кількість доказів того, що безробіття негативно впливає на добробут людей. Це зменшує задоволення від життя і, як правило, негативно впливає на здоров'я. Щодо мігрантів, опитування свідчать про те, що спочатку їхня мотивація до інтеграції дуже висока, а потім знижується у випадку тривалого безробіття.

Мільйони молодих осіб у віці до 18 років мігрують за кордон зі своїми батьками або без них. У багатьох випадках вони рухаються у пошуках кращого життя, а для деяких — уникнення негайних загроз, як-от: вимушений шлюб, військові, політичні конфлікти та стихійні лиха. Саме мігранти у такому віці є особливо вразливими, і це негативно впливає на їх особистісний розвиток. Такі виклики особливо актуальні в тих країнах, де правовий захист недостатній і де діти не мають змогу отримувати освітні послуги та послуги з охорони здоров'я.

Таблиця 5. Міжнародні грошові перекази трудових мігрантів до країн найбільшого надходження у 2018 р.

Країни, що отримують міжнародні грошові перекази	Обсяг міжнародних грошових переказів, млрд дол. США	Сума переказів в розрахунку на одну особу, дол.	Частка грошових переказів у ВВП, %
Індія	78,61	58,1	2,9
Китай	67,41	47,2	0,5
Мексика	35,66	282,6	3,0
Філіппіни	33,83	317,2	11,6
Єгипет	28,92	293,8	10,2
Франція	26,43	406,6	0,9
Пакистан	21,01	99,0	6,8
Німеччина	17,36	208,9	0,4
Україна	14,36	325,0	11,4

Джерело: [1].

Можна стверджувати, що під впливом міжнародної

Рис. 2. Вплив міжнародної трудової міграції на світовий ринок праці з економічної та соціальної точок зору

трудова міграція відбуваються позитивні зрушення і на світовому ринку праці, а саме:

— за останні десять років за рахунок трудових мігрантів збільшилась чисельність робочої сили: у США на 47%, в країнах Європи загалом на 70%;

— трудові мігранти заповнюють важливі ніші як у швидкозростаючих, так і в занепадаючих галузях економіки;

— трудові мігранти молодого віку мають кращу освіту, ніж ті, хто наближається до пенсії;

— міжнародні трудові мігранти значно сприяють гнучкості ринку праці, особливо в країнах Європи.

ВИСНОВКИ

Збільшення мобільності працівників-мігрантів всіх рівнів кваліфікації, особливо в контексті майбутнього глобального розвитку призведе до значних позитивних переваг у розвитку країн як походження, так і призначення та сприятимуть глобальній базі навичок та знань. Однак для забезпечення покращення результатів міграції на ринку праці як для працівників-мігрантів, так і для країни походження та країни призначення, слід враховувати:

1. В умовах зростаючої інтернаціоналізації ринків праці країни комплексна політика щодо залучення висококваліфікованих мігрантів має враховувати цілі розвитку в країнах походження та супроводжуватись зусиллями щодо вдосконалення національних систем освіти та ринків праці. А більша прихильність до створення людського капіталу, що відповідає робочим місцям, залишається

ся вирішальним для подолання майбутнього дефіциту кваліфікації, який, за прогнозами, вплине на більшість країн.

2. Основні проблеми пов'язані з міграцією низькокваліфікованої робочої сили і стосуються створення регулярних міграційних каналів для задоволення потреб ринку праці у відповідних секторах економіки та забезпечення належного захисту прав трудових мігрантів як для тимчасової, так і постійної міграції.

3. Розв'язання проблем, що стоять перед керівниками різноманітних державних установ, полягатимуть у тому, щоб співпрацювати з усіма відповідними зацікавленими сторонами, зокрема приватним сектором та організаціями роботодавців та робітників, для проведення конструктивної дискусії з питань трудової міграції та позитивного внеску трудових мігрантів до національних економік та суспільств, що відповідають короткостроковим політичним цілям та інтересам.

4. Поліпшення захисту робітників-мігрантів, особливо для працівників низької кваліфікації, забезпечення надання точної та достовірної інформації перед їх від'їздом, умов найму та праці за призначенням, соціального захисту, в тому числі шляхом сприяння соціальних виплат, пов'язаних з охороною здоров'я та страхуванням життя.

5. Реалізація узгодженої стратегії вимагає гармонізації політики міграції робочої сили та мобільності з іншими важливими суміжними сферами управління, такими як зайнятість, соціальний захист, політика в галузі освіти та навчання.

У підсумку можна зазначити, що становлення й розвиток міжнародного ринку праці є складним і багатогранним процесом, у якому задіяні специфічні види робочої сили — міжнародні трудові мігранти. Але головним є те, міжнародний ринок постійно формує, динамічне розвиває, трансформує потоки робочої сили, сферою докладання якої вже стали всі країни світового господарства. Ця інтернаціональна робоча сила виступає як носій загальнолюдських норм життя і як носій національних культур і традицій.

Література:

1. Лібанова Е.М., Фтомова О.С. Особисті перекази мігрантів: оцінка масштабів і наслідків. Демографія та соціальна економіка. 2019. № 3 (37). С. 11—29.
2. Sardak S., Korneyev M., Dzhyndzhoian V., Fedotova T., Tryfonova O. Current trends in global demographic processes. Problems and Perspectives in Management. 2018. Vol.16 (1), pp. 48—57. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.16 \(1\).05](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.16 (1).05).
3. Сардак С.Е. Особливості функціонування ринку праці України та використання потенціалу саморозвитку для підвищення зайнятості населення. Україна: аспекти праці. 2006. № 7. С. 8—12.
4. World Migration Report. 2020. URL: https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/InternationalMigration2020_Report.pdf
5. The International Journal of Human Resource Management. 2012. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/journal/17488583>
6. Ozbilgin M., Groutsis D., Harvey W. International Human Resource Management. Cambridge University Press. 2012.
7. Strauss, K. and McGrath, S. Temporary migration, precarious employment and unfree labour relations. Geoforum. 2017. № 78. С. 199—208.
8. Al Ariss, Akram. Global Talent Management: challenges, strategies and opportunities. Springer. 2015. 289 p.
9. Perspectives on Global Development 2014: Boosting Productivity to Meet the Middle-Income Challenge. URL: http://dx.doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2014
10. Oreopoulos Ph. Why do skilled immigrants struggle in the labor market? American Economic Journal: Economic Policy. 2011. № 3 (4), pp. 148—171.
11. Szarucki M., Brzozowski J., Stankeviciene J.

Determinants of self-employment among Polish and Romanian immigrants in Germany. Journal of Business Economics and Management 2016. № 17, (4), pp. 598—612.

12. ILO Global Estimates on International Migrant Workers — Results and Methodology. URL: https://www.ilo.org/global/publications/books/WCMS_652001/lang-en/index.htm

13. Employment and unemployment rates by gender and place of birth. URL: <https://data.oecd.org/migration/native-born-unemployment.htm#indicator-chart>

14. The Labor Market Integration of Migrants in Europe: New Evidence from Micro Data. 2018. URL: www.imf.org

15. The official site of World Bank. 2020. URL: <https://www.worldbank.org>

References:

1. Libanova, E.M. and Ftomova, O.S. (2019), "Personal transfers of migrants: assessment of the scale and consequences", Demographia ta sotsialna ekonomika, vol. 1 (37), pp. 11—29.
2. Sardak, S. Korneyev, M. Dzhyndzhoian, V. Fedotova, T. and Tryfonova, O. (2018), "Current trends in global demographic processes", Problems and Perspectives in Management, vol. 16 (1), pp. 48—57.
3. Sardak, S. (2006), "Features of the functioning of the labor market of Ukraine and the use of the potential of self-development to increase employment", Ukraina: aspekty pratsi, vol. 7, pp. 8—12.
4. The official site of United Nations (2020), "World Migration Report 2020", available at: <https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs> (Accessed 30 October 2020).
5. The International Journal of Human Resource Management (2012), available at: <https://onlinelibrary.wiley.com/journal/17488583> (Accessed 31 October 2020).
6. Ozbilgin, M. Groutsis, D. and Harvey, W. (2012), International Human Resource Management, Cambridge University Press, Cambridge, UK.
7. Strauss, K. and McGrath, S. (2017), "Temporary migration, precarious employment and unfree labour relations", Geoforum, vol. 78, pp. 199—208.
8. Al Ariss and Akram (2015), "Global Talent Management: challenges, strategies and opportunities". Springer, Heidelberg, Germany.
9. Perspectives on Global Development (2014), "Boosting Productivity to Meet the Middle-Income Challenge", available at: http://dx.doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2014 (Accessed 30 October 2020).
10. Oreopoulos, Ph. (2011), "Why do skilled immigrants struggle in the labor market?", American Economic Journal: Economic Policy, vol. 3 (4), pp. 148—171.
11. Szarucki, M. Brzozowski, J. and Stankeviciene, J. (2016), "Determinants of self-employment among Polish and Romanian immigrants in Germany", Journal of Business Economics and Management, vol. 17 (4), pp. 598—612.
12. The official site of International Labor Organization (2019), "ILO Global Estimates on International Migrant Workers — Results and Methodology", available at: https://www.ilo.org/global/publications/books/WCMS_652001/lang-en/index.htm (Accessed 31 October 2020).
13. The official site of Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) (2020), "Employment and unemployment rates by gender and place of birth", available at: <https://data.oecd.org/migration/native-born-unemployment.htm#indicator-chart> (Accessed 31 October 2020).
14. The official site of International Monetary Fund (2018), "The Labor Market Integration of Migrants in Europe: New Evidence from Micro Data", available at: www.imf.org (Accessed 1 November 2020).
15. The official site of World Bank (2020), available at: <https://www.worldbank.org>. (Accessed 2 November 2020).

Стаття надійшла до редакції 06.11.2020 р.